

Sygn. akt III UK 249/15

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z odwołania R. T. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
Oddziału w Rzeszowie

o emeryturę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 5 lipca 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Rzeszowie

z dnia 30 lipca 2015 r., sygn. akt III AUa 305/15,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z dnia 30 lipca 2015 r., po rozpoznaniu sprawy z wniosku R. T. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Rzeszowie o emeryturę, na skutek apelacji wniesionej przez stronę pozwaną od wyroku Sądu Okręgowego w Przemyślu z dnia 17 lutego 2015 r. (mocą którego zmieniono zaskarżoną decyzję organu rentowego i przyznano wnioskodawcy prawo do emerytury w ustawowej wysokości poczynając od dnia 1 listopada 2014 r.), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił odwołanie.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną wnioskodawcy. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego: art. 184 i 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) w związku z § 1 ust. 1 oraz § 2 ust. 1 i 2 w związku z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie apelacji organu rentowego; ewentualnie wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od organu na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm prawem przewidzianych.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano jej oczywistą zasadność, w szczególności w zakresie naruszenia wyżej wymienionych przepisów, przez ich niewłaściwą wykładnię, która spowodowała, że Sąd drugiej instancji nie uznał okresu zatrudnienia R. T. na stanowisku geodety w rolnictwie, wykonywanej w terenie, jako pracy w warunkach szczególnych, pomimo że Sąd ten przychylił się do tego, iż zarówno przeprowadzone postępowanie dowodowe, jak i zebrane w toku sprawy dokumenty wskazują, że R. T. w okresie od 20 czerwca 1972 r. do 27 lutego 1993 r. świadczył pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku „geodeta w rolnictwie zatrudniony w terenie”. U podstaw takiej rozstrzygnięcia legło niesłuszne przeświadczenie, że praca na stanowisku „geodeta w rolnictwie zatrudniony w terenie”, wymienionym w wykazie B dziale I poz. 4 pkt 13 załącznika nr 1 do Zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dziennik Urzędowy MR, LiGŻ z 1988 r. Nr 2, poz. 4-5), musi być połączona z poszukiwaniem surowców i wody, podczas gdy takie połączenie jest niemożliwe, gdyż rolnictwo nie zajmuje się taką działalnością (jest to szeroko rozumiana działalność górnicza), zatem tak wyinterpretowana norma nigdy nie znajdzie zastosowania do żadnego geodety w rolnictwie.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie wskazania tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy

prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy wypada stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Analogiczny problem prawny sprowadzający się do pytania, czy stanowisko pracy geodety w rolnictwie zatrudnionego w terenie jest pracą wykonywaną w szczególnych warunkach uprawniającą do wcześniejszego wieku emerytalnego, było już przedmiotem analizy Sądu Najwyższego w postanowieniu z dnia 10 sierpnia 2007 r. (III UK 50/07, LEX 896062). W sprawie zakończonej tym postanowieniem skarżący sformułował następujące zagadnienie prawne: „czy stanowisko pracy geodety w rolnictwie zatrudnionego w terenie byłoby pracą wykonywaną w szczególnych warunkach uprawniającą do wcześniejszego wieku emerytalnego na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - dział I poz. 4 pkt 13 jedynie w sytuacji, gdy geodeta ten

wykonywałby prace geodezyjne przy poszukiwaniu surowców i wody, mimo że żaden przepis prawa nie dawał geodecie zatrudnionemu w rolnictwie uprawnień do poszukiwania surowców i wody, czy też kierując się zasadą racjonalności ustawodawcy należy przyjąć, że uprawnionym do wcześniejszej emerytury jest geodeta w rolnictwie zatrudniony w terenie przy wykonywaniu wszelkich prac geodezyjnych prowadzonych przez zakłady rolnictwa”. Odmawiając w tej sprawie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia wyraził pogląd, zgodnie z którym wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazach A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia, nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W przeciwieństwie do zarządzenia, to właśnie rozporządzenie, które dalej obowiązuje, wskazuje, że jedyna praca (geodety), która mogłaby mieć znaczenie dla nabycia prawa do wcześniejszej emerytury, to praca przy poszukiwaniu surowców i wody (wykaz A do rozporządzenia, dział I w górnictwie, pkt 4 prace wiertnicze, geofizyczne, hydrogeologiczne i geodezyjne przy poszukiwaniu surowców i wody). Zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie jest zatem zgodny z powyższym poglądem judykatury. Nie sposób więc dopatrywać się w rozumowaniu tego Sądu i zaprezentowanej wykładni prawa, kwalifikowanego naruszenia przepisów, implikującego oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia powołanej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.